Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 657385
Zaaknummer: 814343

Houten, 31 oktober 2023

gemeente Houten

Onderwerp:
Geactualiseerde Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024

Beslispunten:
1. Kennis te nemen van het advies van de Adviesraad Sociaal Domein op actualisatie van de Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo van de gemeente Houten en de reactie daarop van het college.
2. De Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024 vast te stellen, waarin, ten opzichte van de huidige Verordening, de volgende onderdelen zijn opgenomen of gewijzigd:
   I. Het opnemen van de begeleiding voor hulpvragen in het kader van de Jeugdwet en Wmo geboden door het Sociaal Team Houten
   II. Het opnemen van de algemene voorziening en de eigen bijdrage voor de was- en strijkservice die lager ligt dan Nibud norm.
   III. De aanscherping van het van het persoonsgebonden budget bij formele en informele hulp waaronder:
      - de voorwaarden voor het toekennen van informele hulp bij Jeugdhulp;
      - de bijhorende criteria, zoals het beschikken van de VOG bij informele hulp;
      - het verlagen van het persoonsgebonden budget met 5% bij de inzet van professionele zorgorganisaties.
   IV. Wijzigingen naar aanleiding van de inkoop Jeugdhulp;
   V. Wijzigingen naar aanleiding van de jurisprudentie;
   VI. Grammaticale aanpassingen.

Samenvatting
Dit voorstel betreft het vaststellen van de geactualiseerde Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024. De verordening biedt het lokale kader voor de uitvoering voor de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning.

Met deze actualisatie wordt voorgesteld de volgende onderdelen in de verordening op te nemen of te wijzigen:

I. Het opnemen van de begeleiding voor hulpvragen in het kader van de Jeugdwet en Wmo geboden door het Sociaal Team Houten
II. Het opnemen van de algemene voorziening en de eigen bijdrage voor de was- en strijkservice die lager ligt dan Nibud norm.
III. De aanscherping van het van het persoonsgebonden budget bij formele en informele hulp waaronder:
- de voorwaarden voor het toekennen van informele hulp bij Jeugdhulp;
- de bijhorende criteria, zoals het beschikken van de VOG bij informele hulp;
- het verlagen van het persoonsgebonden budget met 5% bij de inzet van professionele zorgorganisaties.
IV. Wijzigingen naar aanleiding van de inkoop jeugdhulp;
V. Wijzigingen naar aanleiding van de jurisprudentie;
VI. Grammaticale aanpassingen.

657385

Aanleiding

Op 17 november 2020 heeft de raad de Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten vastgesteld. Dit is de eerste verordening waarbij de Jeugdhulp en Wet maatschappelijke ondersteuning zijn geïntegreerd tot één verordening. Na één jaar heeft er een evaluatie plaatsgevonden en is de raad over de evaluatie geïnformeerd.

De aanleiding om de verordening te actualiseren is:
Voor zowel de Jeugd als de Wmo is de hulp opnieuw ingekocht. Daarnaast is gebleken dat de lokale regelgeving op onderdelen niet voldoende aansluit bij de praktijk bij het uitvoeren van taken met betrekking tot de Jeugdwet en Wmo 2015. Dit geldt voor de begeleiding die wordt geboden door het Sociaal Team Houten en de criteria die wordt gehanteerd voor het persoonsgebonden budget bij ondersteuning uit het sociaal netwerk. Door hier een aanpassing op te doen en daarvoor een nieuwe verordening door de raad vast te stellen, is het juridisch kader voldoende op orde en de rechtmatigheid geborgd.

Beoogd effect

Door het actualiseren van de verordening en deze vast te laten stellen, is de gemeente in staat de hulp en ondersteuning op basis van de Jeugdwet en Wmo 2015 aan onze inwoners te borgen en te continueren. Daarbij is rekening gehouden met het belang om de rechtmatigheid te borgen.

Beoogd effect bij begeleiding die wordt geboden door het Sociaal Team Houten is dat inwoners met een hulpvraag sneller en dichter bij huis integrale hulp op maat wordt geboden.

Met het opnemen van de algemene voorziening voor de was en strijkservice wordt ook de eigen bijdrage die de inwoner betaald vastgelegd. De inwoner heeft thuis geen kosten meer voor wassen en strijken en daarom is een het vragen van een eigen bijdrage reëel. Door de eigen bijdrage vast te stellen wordt de beoogde bezuiniging gerealiseerd. Dit is voorgesteld in de begroting 2024. Door de was- en strijkservice vinden inwoners van Houten (3fte) met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkplek.

Argumenten per beslispunt

1.1 In het kader van de actualisatie is de ASD om advies gevraagd:
De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) heeft als doel de belangen van bewoners en van de doelgroepen van de Participatiewet, Wmo 2015 en de Jeugdwet te behartigen en daarbij de kwaliteit van dienstverlening bij de uitvoering van de genoemde wetten te verbeteren (zie hiervoor de verordening cliënt- en burgerbetrokkenheid in het sociaal domein gemeente Houten). De Adviesraad is vroegtijdig betrokken bij de voorbereiding op de actualisatie en gevraagd om advies uit te brengen op concepttekst (datum 29 augustus 2023) van de Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo 2024. Op het advies is een reactie verwoord (bijlage 1 en 2).

2.1 Vaststellen van de Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024
De verordening is een algemeen verbindend voorschrift en op lokaal niveau de hoogste regeling. Het vaststellen van de verordening is daarmee een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Het is van belang de verordening in overeenstemming te brengen met huidige regelgeving, rechtspraak en nieuwe inkoop. Op deze manier wordt een rechtmatige basis gelegd om op basis van de verordening besluiten te nemen. Daarom is de huidige verordening geactualiseerd en wordt aan de raad gevraagd deze vast te stellen (zie bijlage 3).
Er zijn vijf belangrijke onderwerpen. In de bijlage is een was-wordt-tabel op hoofdlijnen toegevoegd waarin artikelsgewijs de wijzigingen in beeld zijn gebracht (zie bijlage 4):

I. Begeleiding geboden door het Sociaal Team Houten:

Sinds het voorjaar van 2022 voert het Sociaal Team Houten aan de hand van een pilot de begeleiding uit voor inwoners. Het doel van de pilot is inwoners met een hulpvraag sneller en dichter bij huis integrale hulp op maat te kunnen bieden. De begeleiding bestaat uit het versterken van de eigen kracht en het netwerk en het benutten van het voorliggend veld. Hiermee wordt invulling gegeven op de visie op het versterken van het gewone leven. Door

de begeleiding op te nemen in de verordening is het juridisch kader voor de uitvoering van de begeleiding geborgd. Uit de actualisatie bleek dat het onderscheid tussen begeleiding van het Sociaal Team Houten en een maatwerkvoorziening van een zorgaanbieder onvoldoende duidelijk te zijn. Door begeleiding op te nemen in de verordening en in de toelichting uitleg over te geven wordt dit onderscheid helder gemaakt. Zo zal gewerkt worden met het principe 'informed consent'. Met dit principe wordt de inwoner geïnformeerd over de mogelijkheden in de begeleiding die het Sociaal Team Houten biedt. Na instemming van de inwoner wordt de begeleiding ingezet. Indien de inwoner kan motiveren dat een maatwerkvoorziening meer passend is, dan kan dat na zorgvuldig onderzoek alsnog worden toegekend.

II. De algemene voorziening was- en strijkservice:

Het college is op 24 oktober 2023 akkoord gegaan met het starten van de was- en strijkservice per 1 april 2024 én om aan de raad voor te leggen in te stemmen met het vragen van een eigen bijdrage aan de inwoner voor wassen en strijken. In de verordening wordt de was- en strijkservice als algemene voorziening opgenomen. In de Memorie van Toelichting Wmo 2015[1] is uitgelegd dat ook voor deze voorziening een algemene voorziening kan worden geboden. Daarbij wordt aangegeven dat de raad de hoogte van de eigen bijdrage kan bepalen en in situaties een korting kan geven. Bijvoorbeeld voor bezitters van een U-pas. De inwoner die gebruikt maakt van de was- en strijkservice maakt zelf (thuis)geen kosten meer voor de was en betaalt daarvoor in de plaats een eigen bijdrage voor de was- en strijkservice. Dit draagt bij aan de geplande bezuinigingen voor 2024 e.v.

Bij de nieuwe verordening wordt voorgesteld dat het college de hoogte van de eigen bijdrage vaststelt op een bedrag die lager ligt dan de Nibud-norm voor wassen. De inwoner betaalt een eigen bijdrage wanneer er ondersteuning nodig is bij de wasverzorging (dit is nu een onderdeel van Huishoudelijke Ondersteuning).

Voor de was- en strijkservice wordt de eigen bijdrage in mindering gebracht in tweetal situaties, namelijk wanneer:

a. de inwoner ondersteuning nodig heeft bij wassen. De hoogte van de bijdrage per waszak is lager dan de kosten voor het wassen aan huis, zoals berekend is door het Nibud. De berekende kosten door het Nibud in 2023 zijn € 6,66 per 2 wasmachines was per week. Dit bedrag is gebaseerd op één was op 90 graden en één was op 40 graden per week en het drogen en strijken van de was. Hierin is rekening gehouden met de kosten voor wasmiddel, water, elektriciteit en onderhoud en afschrijving van de machine (zie link: Kosten van energie en water | Nibud). Daarnaast zijn de kosten voor strijken € 0,50 dat maakt de totale kosten € 7,16.
b. de inwoner ondersteuning nodig heeft bij wassen, dit wordt beoordeeld door het Sociaal Team, én de inwoner in het bezit is van een U-pas. In dat geval is de hoogte van de bijdrage per waszak maximaal de helft van de kosten zoals berekend door het Nibud. De U-pas is een gratis pas voor mensen met een laag inkomen.

III. Persoonsgebonden budget formele en informele hulp:

Zowel de Jeugdwet als de Wmo maken geen onderscheid tussen hulpverlening door een professionele zorgorganisatie of een zelfstandige zonder personeel (formeel pgb) of door iemand vanuit het sociaal netwerk (informeel pgb). Het staat de gemeenten vrij om hier lokale regelgeving over op te stellen. Wel zien we aan de hand van de parlementaire geschiedenis en jurisprudentie dat er verschillen zijn tussen de Jeugdwet en Wmo 2015.

Toekennen informele PGB bij jeugdhulp

Naar aanleiding van verschillende bezwaar- en beroepszaken is het Sociaal Team Houten meer gaan werken volgens de uitgangspunten van de Jeugdwet. Een pgb kan in beginsel niet worden ingezet voor de begeleiding vanuit het sociale netwerk. Allereerst wordt uitgegaan van de eigen kracht van de jeugdige en diens sociale netwerk. Ook als de hulp meer vraagt dan gemiddeld wordt verwacht, kan het zijn dat ouders of het informele netwerk voldoende draagkracht hebben om deze hulp zelf te bieden en valt dit onder de 'eigen kracht'. De wettelijke mogelijkheid van een informeel PGB is slechts bedoeld voor gevallen

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 841, nr. 3, p. 33

waarin deze hulp aantoonbaar leidt tot een beter en effectievere ondersteuning, die ook aantoonbaar doelmatiger is.

Bij de Wmo 2015 is dit uitgangspunt minder aan de orde. Bij de Wmo 2015 is het meer open gelaten om vanuit het sociaal netwerk middels een pgb de ondersteuning te verlenen. Wel geldt dat gemotiveerd moet worden dat deze hulp leidt tot een vergelijkbaar of beter resultaat dan de inzet van een professionele hulpverlener.

Zodoende kent het Sociaal Team Houten bij jeugdigen het informele pgb alleen toe als de persoon uit het sociaal netwerk van de jeugdige de handelingen van een professional kan overnemen. Het gaat hier om persoonlijke verzorging en begeleiding bij algemene dagelijkse levensverrichtingen. Bijvoorbeeld nachtelijke verzorging, intensieve zorg bij het wassen, ondersteuning toiletbezoek, lichamelijke hygiëne, etc. De zorg die geboden wordt neemt een groot deel van de dag in beslag en is niet altijd op voorhand in te plannen. Niet alle personen uit het netwerk kunnen aanvankelijk de handelingen zelf uitvoeren en krijgen deze aangeleerd van een professional. Deze werkwijze stond nog niet in de huidige verordening en wordt bij de nieuwe verordening bij het onderdeel informele pgb jeugd expliciet opgenomen.

Kwaliteitseisen pgb

Tot slot zijn er criteria en kwaliteitseisen gesteld aan het verkrijgen van een pgb bij informele hulpverlening. Onder meer wordt met de nieuwe verordening verplicht gesteld dat zowel de formele als informele hulpverlener moet beschikken over een actuele Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Daarmee wordt bijgedragen aan het borgen van de kwaliteit van hulpverlening en de veiligheid van de inwoner. Uitzondering hierop is als de informele hulpverlener een ouder is, zoals bedoeld in de Jeugdwet.

Hoogte formele pgb

Bij het vaststellen van de hoogte van het formele pgb bij zorgorganisaties is er voor gekozen om het tarief met 5% te verlagen. Dit was eerst 100% van de goedkoopste, adequate voorziening die is ingekocht door het college (zorg in natura). Verwacht wordt dat er minder administratieve lasten zijn bij een zorgorganisatie die middels pgb werkt dan bij een gecontracteerde aanbieder. Denk hierbij aan de bijdrage aan management rapportages die aan gecontracteerde partijen worden gevraagd of de betrokkenheid in de doorontwikkeling van regionale transformatie opgaven.

IV. De inkoop jeugdhulp:

De jeugdhulp is vanaf de zomer van 2023 opnieuw ingekocht. Er is een verdeling gemaakt in vijf in plaats van drie segmenten jeugdhulp. De verordening is hierop aangepast.

V. Jurisprudentie:

Zorgvuldig onderzoek en effectiviteit van maatwerkvoorziening. In de verordening zijn de onderzoekstappen expliciet opgenomen en aangescherpt.
De Centrale Raad voor Beroep heeft in 2017 de uitspraak gedaan waarin staat beschreven waar het onderzoek aan moet voldoen om een maatwerkvoorziening te kunnen verstrekken (ECLI:NL:CRVB:2017:1477), in 2018 werd een soort gelijke uitspraak voor de Wmo (ECLI:NL:CRVB:2018:819) gedaan.

Wanneer een maatwerkvoorziening nodig is, dient deze voldoende en bewezen effectief te zijn. Bewezen effectief houdt in dat de verbetering is toe te schrijven aan de gebruikte interventie. In de verordening is rekening gehouden met de mogelijkheid dat niet iedere voorziening al bewezen effectief is. Daarom *kan* het college hiertoe besluiten maar dat hoeft niet in alle gevallen zo te zijn. Een voorbeeld van de voldoende en bewezen effectief zijn de effectieve jeugdhulp interventies van het NJI[2].

VI. Grammatica:

Naast bovenstaande inhoudelijke toevoegingen en wijzigingen is er een aantal grammaticale wijzigingen aangebracht en onjuiste verwijzingen gecorrigeerd.

[2] Werken aan effectiviteit | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

Kanttekeningen

2.1 Wanneer de verordening niet wordt vastgesteld door de gemeenteraad, is er geen juridische basis of grondslag voor het uitvoeren van de bovengenoemde wijzigingen.

Hieronder wordt aangegeven wat de (juridische) implicaties zijn wanneer de verordening op onderstaande punten niet wordt geactualiseerd.

- *Niet aanpassen van de ingekochte voorzieningen jeugdhulp en Wmo in verordening.*
  We zien dat de huidige verordening niet aansluit bij de ingekochte jeugd- en Wmo voorzieningen. Indien we de regelgeving niet aanpassen geven we geen inzicht in welke voorzieningen er zijn ingekocht. In het geval van de was- en strijkservice, is het niet mogelijk om de eigen bijdrage te vorderen zolang het niet is opgenomen in de verordening.

- *Geen juridische basis voor de werkwijze van het Sociaal Team*.
  Vooruitlopend op de geactualiseerde verordening voert het Sociaal Team haar taken uit die passend zijn bij de landelijke en lokale ontwikkelingen. Wanneer dit niet wordt vastgelegd in de verordening voeren we de taken onrechtmatig uit en geven we geen helderheid over deze taken richting de inwoner.

  Landelijk is er jurisprudentie met betrekking tot het doen van zorgvuldig onderzoek. Dit is een werkwijze die het Sociaal Team al toepast en daar wordt met de geactualiseerde verordening bij aangesloten. Ook de lokale beleidskeuzes die reeds worden toegepast worden vastgelegd in de verordening. In dit geval hebben we het over de begeleiding die geboden wordt door het Sociaal Team en het toekennen van informele Pgb bij de aanvraag voor jeugdhulp.

- *De eigen bijdrage bij de was- en strijkservice.*
  Het is voorstelbaar dat inwoners voelen alsof ze nu moeten betalen voor de was- en strijk en dat dit voorheen niet het geval was. Dat is niet juist. Thuis maakt men immers ook kosten. De kosten van de voorgestelde eigen bijdrage zijn lager dan de door het Nibud geraamde kosten voor wassen. Een inwoner hoeft thuis geen kosten meer te maken voor wasmiddel, water, energie en afschrijving en onderhoud van de machines. De kosten voor wassen en strijken worden nu betaald aan de voorliggende voorziening met een kwalitatief goed resultaat. Voor de inwoner is dit ook een uitbreiding van service. De was wordt door de was- en strijkservice niet alleen gewassen zoals in de huidige situatie door de thuishulp wordt gedaan maar de was wordt ook gestreken. Dit is voor de inwoner een uitbreiding van het product wasverzorging.

- *Wanneer de raad niet akkoord gaat met het vragen van een eigen bijdrage wordt een mogelijke bezuiniging niet gerealiseerd.*
  Door aan de inwoner een eigen bijdrage te vragen voor wassen en strijken kunnen de voorgenomen bezuinigingen voor 2024 en verder, die door de ontwikkeling van de was- en strijkservice gerealiseerd worden. Dit draagt bij aan een sluitende begroting voor de gemeente in 2024 en de jaren daarna.

- *Nieuwe ontwikkelingen*
  Er zullen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen waar we nu nog niet met de lokale regelgeving op kunnen voorsorteren omdat de wetgeving nog niet gereed is. Denk aan de hervormingsagenda Jeugd waarbij een herziening van de Jeugdwet wordt verwacht. Wanneer de wet is aangepast, zal de verordening hierop moeten worden herzien.

Participatie

Begin dit jaar heeft er een inventarisatie voor de actualisatie plaatsgevonden met een brede ambtelijke groep betrokken professionals en kwaliteitsadviseurs van het Sociaal Team Houten, de beleidscollega’s van het team Samenleving en juridisch adviseur.

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is hierbij vroegtijdig betrokken geweest om de actualisatie kenbaar te maken en hierop te adviseren. Hiermee wordt invulling gegeven aan de rol en taak van de ASD zoals dat staat beschreven in de verordening cliënt- en burgerbetrokkenheid in het sociaal domein gemeente Houten.

Financiën en formatie

Een tweetal aanpassingen resulteren mogelijk in een gunstig financieel effect voor de gemeente Houten:

- De eigen bijdrage voor de was- en strijkservice, zie hiervoor het collegevoorstel van 24 oktober 2023
- Het verlagen van het tarief voor formeel pgb voor de inzet van zorgorganisatie van 100% naar 95%

Communicatie

Na vaststelling treedt de geactualiseerde verordening in werking op 1 januari 2024 en wordt deze gepubliceerd in het gemeenteblad (www.mijnoverheid.nl)

Voortgang

De huidige verordening is op onderdelen nader uitgewerkt in beleidsregels. Daarom zullen ook de beleidsregels worden geactualiseerd. Daarnaast wordt er een nieuw Financieel Besluit Jeugdhulp en Wmo genomen waarin de tarieven worden gepubliceerd. Beleidsregels en het vaststellen van de tarieven via het Financieel besluit zijn beide een college bevoegdheid en gaan onder voorbehoud van het vaststellen van deze verordening van kracht op 1 januari 2024.

Evaluatie

De verordening wordt drie jaar na inwerkingtreding geëvalueerd. Bij de evaluatie wordt expliciet gekeken naar het effect (bedoeld en onbedoeld) en toepasbaarheid in de praktijk van de verordening.

Bijlagen

1. Advies van de Adviesraad Sociaal Domein
2. Reactie van het college op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein
3. Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024
4. Was-Wordt-tabel op hoofdlijnen.

Houten, 31 oktober 2023

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink G.P. Isabella

Bijlagen

1. Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024
2. Was-Wordt-tabel op hoofdlijnen
3a. Advies van de Adviesraad Sociaal Domein
3b. Reactie van het college op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Paul van Ruitenbeek
2e PoHo: Rosa Molenaar

Gewijzigd Raadsbesluit

Voorstelnummer: 657385

Onderwerp
Geactualiseerde Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 31 oktober 2023 gelezen en besluit:

1. Kennis te nemen van het advies van de Adviesraad Sociaal Domein op actualisatie van de Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo van de gemeente Houten en de reactie daarop van het college.
2. De Integrale Verordening Jeugdhulp en Wmo gemeente Houten 2024 *gewijzigd* vast te stellen *door aan artikel 2.7 een '1' toe te voegen en aan artikel 2.7 het volgende tweede lid wordt toegevoegd: 'In aanvulling op de voorwaarde van instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper gesteld in hoofdstuk 6 van de Jeugdwet, geldt de gekwalificeerde gedragswetenschapper is onafhankelijk' en* waarin, ten opzichte van de huidige Verordening, de volgende onderdelen zijn opgenomen of gewijzigd:
   I. Het opnemen van de begeleiding voor hulpvragen in het kader van de Jeugdwet en Wmo geboden door het Sociaal Team Houten
   II. Het opnemen van de algemene voorziening en de eigen bijdrage voor de was- en strijkservice die lager ligt dan Nibud norm.
   III. De aanscherping van het van het persoonsgebonden budget bij formele en informele hulp waaronder:
      - de voorwaarden voor het toekennen van informele hulp bij Jeugdhulp;
      - de bijhorende criteria, zoals het beschikken van de VOG bij informele hulp;
      - het verlagen van het persoonsgebonden budget met 5% bij de inzet van professionele zorgorganisaties.
   IV. Wijzigingen naar aanleiding van de inkoop jeugdhulp;
   V. Wijzigingen naar aanleiding van de jurisprudentie;
   VI. Grammaticale aanpassingen,

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 12 december 2023.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

C.M.S. Visser

de voorzitter,

G.P. Isabella

657385